

Visby 2006-10-25

M och I Lindqvists stiftelse
Att: Egon Lindström
Högbro
620 23 Romakloster

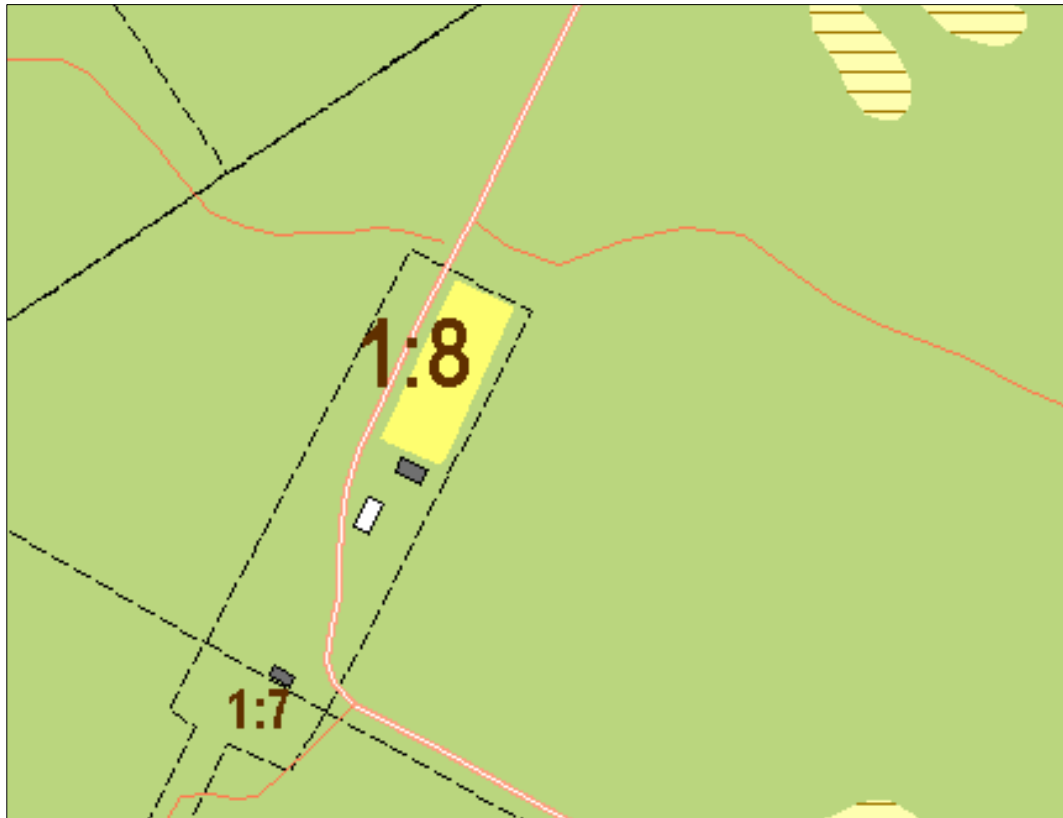
Arbetsbeskrivning Halla Tule 1:8

Samtliga foton. Cecilia Boman Länsmuseum maj 2006

Cecilia Boman
Byggnadsantikvarie

Objekt: Järnvägsstationen Halla, Thule 1:8

Karbild ur MapInfo 2006

Ägare: Märta o Ingemar Lindqvists Stiftelse till stöd för Föreningen Gotlandståget
Kontakt: Egon Lindström, Högbro, 620 23 Romakloster 0498 - 51020

Kulturhistorisk värdering

Tule 1:8 i Halla, med Tule järnvägsstation är beläget 2,8 km sydväst om närmaste station, Hesselby i Dalhem. Tule var en av de flertal mindre stationer med stationshus och banvaktare som fanns längst järnvägslinjen mellan Roma och Slite. Linje var i bruk mellan 1902 och 1953¹. Stationshuset på Tule stod klart 1902, liksom en tillhörande bodlänga och avträde. Strax därefter uppfördes tvättstuga samt jordkällare. Under järnvägens första år tillkom semafor, lastkaj och en mindre godsbod². Bangårdsområdet och större delen av banvallen mellan de båda stationerna finns kvar. Detsamma gäller den fyra kilometer långa sträckan från Tule åt sydväst till Romas station som passerar förbli Roma kungsgård³.

Tule är en unik representant, av det närmaste museal karaktär, för öns mindre stationer. Fastigheten är byggnadsminnesförklarad vilket omfattar stationsbyggnaden, ladugårdsbyggnaden och tvättstugan på Halla Thule 1:8. Uthusbyggnaderna, vilka är aktuella i det här ärendet, bidrar starkt till det kulturhistoriska värdet. De förmedlar en tydlig autenticitet och höjer det miljöskapandet värdet. Dessutom fyller de en praktisk funktion då det är ont om förvaringsutrymmen i stationsbyggnaden.

¹ Restaureringsrapport Halla, Tule 1:8. Läns museets arkiv, Visby

² Gotlandståget i Dalhem – en guidebok om GHJ

³ Restaureringsrapport Halla, Tule 1:8. Läns museets arkiv, Visby

Byggnadsbeskrivning

Bodlänga

Bodlänga uppförd i regelverk med stående panel. Byggnaden består av tre stora rum samt två mindre förråd på västra fasaden. Byggnaden står under ett tak av pannplåt, varav enbart det ena takfallet ligger på bördning. Byggnaden har fem portar, av vilka fyra har stående panel och en liggande panel. På västra gaveln sitter en lucka. På östra gaveln samt södra fasaden ett liggande trelufts-fönster. Byggnaden är avfärgad med röd slamfärg med vita snickerier och brunmålade dörrblad.

Fasad mot söder

Fasad mot norr

Fasad mot öster

Fasad mot öster

Dass

Dasset är uppförd i regelverk med stående panel och har ett enkelt papptak.

Stängsel

Runt om fastigheten löper ett stängsel bestående av stolpar, i huvudsak slipers, och rund ståltråd. Stängslet är förfallet och många av stolparna har ramlat, lutar eller har ruttnat bort. Vid någon tidpunkt har även stängslet förstärkts med taggråd.

Åtgärdsbeskrivning

Bodlänga

Tak

Två alternativ finnes för taket:

Befintligt yttertak lämnas. Taket är i fungerande skick och läcker inte.

eller

Befintligt yttertak rives och ersättes med listtäckt papptak. *Detta görs med motivering att skapa ett tidsenligt utseende på samtliga byggnader på Tule.*

Om alternativ två blir aktuellt: Befintlig yttertak rives. Laga befintlig bördning med spontade brädor. Lägg ny bördning på det andra takfallet med spontade brädor. Brädorna skall ha jämn överyta och utstående hörn skall avrundas för att pappen inte skall skadas.

Takstolarna besiktigas. De delar som är intakta skall bevaras så långt som möjligt. Rötskadade delar byts ut och ersätts med nytt virke.

För allt trä gäller: virke av samma kvalitet, bearbetning och egenskaper som ursprungligt skall användas vid ilagningar och byten. Vid rivning av rötskadade delar skall rötskadad del tas bort intill friskt virke. Vid misstanke om svamp- eller insektsangrepp skall detta undersökas före fortsatt åtgärd. För samtligt nytt virkesmaterial gäller vinterfällt kärnvirke av hög kvalitet.

Nytt papptak med listtäckning skall läggas med asfaltspapp.

Listtäckningen lägges på följande vis: Mot takfoten spikas först en pappbana horisontellt. Listerna spikas sedan fast på takpanelen vinkelrätt mot takfoten och på ett sådant sätt avstånd från varandra att pappbanorna som lägges mellan dem, når upp till listernas överkanter. Nedtill avspetsas listerna till en längd av 100-125 mm. Även upptill avspetsas listerna till ett avstånd på 100-200 mm frånnocken. De tvärgående pappbanorna spikas sedan ovan listerna. Dessa bör räcka något övernocken, så att det där blir dubbelt. Längst listerna klistras täckremsor, så breda att de når nära, men ej fullt ner till listens underkant på varje sida. Täckremsorna går från båda sidor övernocken, så att de där blir dubbla. Mot gavlarna lägges trekantslist mot vindskivan. Pappen spikas sedan mitt på trälisten. Därefter täckes hela kanten på vindskivan samt trälist med täckremsa. Vid takfoten skall pappen ha ett droppfall på 10-15 mm. Pappen skall ej fästas i nederkant.

Pappen spikas med pappspik som spikas med 50-80 mm mellanrum.

Pappen klistras med asfaltklistor, typ Icopal eller motsvarande.

Vid takfoten skall pappen ha ett droppfall på ca 20 mm. Pappen skall ej fästas i nederkant.

Entreprenör kan i offert lämna pris med separat tydligt tillägg för papptaket.

Fasad

Stomme och syll besiktigas. Rötskadade delar lusas i med nytt virke.

Fasadpanelen lagas med nya brädor med profilhyvling likt befintlig. Där panelbrädor är dåliga i sin helhet byts de ut. Där skador endast finnes i nederkant görs en snedställd skarvning. Droppkant skall vara likt befintlig på övrig panel.

Borsta panelen och stryk därefter fasaden med ljus äkta Falu rödfärg. Undvik spill på vita snickerier.

Foder kring fönster och dörrar ses över. Där så erfordras tillverkas nya foder av hyvlat virke, ca 1" x 4". Foder målas därefter med vit äkta linoljefärg.

Dörrar

Dörr 1: (Från väster på södra fasaden) Laga dörrbladet nere till höger men behåll katthålet. Laga vänstra karmsidostycket genom infällning av nytt virke. Hela dörrbladet riktas. Lås och gångjärn smörjes.

Dörr 2: Yttersta brädan mot väster bytes. Hela dörrbladet riktas. Lås och gångjärn smörjes.

Dörr 3: Översyn. Lås och gångjärn smörjes.

Dörr 4: (från norr på västra gaveln) Översyn. Lås och gångjärn smörjes.

Dörr 5: Laga dörrbladet nere till höger. Lås och gångjärn smörjes.

Luckan: Översyn. Skadad panel bytes. Gångjärnen smörjes.

Samtliga dörrar målas med trätjära med ev. tillsats av kimrök. Luckan målas likt övrig fasad med ljus Falu rödfärg.

Fönster

Fönsterna renoveras enligt allbäcksmetoden; dvs med ett antikvarisk tillvägagångssätt. Bågarna demonteras. Kittet plockas/alternativt värms ur med kittlampa. Stift dras ur och glasen demonteras varsamt. Bågarna skrapas rena till fast underlag - dvs inte nödvändigtvis trärena. Bågarna slipas av och oljas in i sin helhet med linolja. Falsarna schellackeras (för att inte oljan skall sugas ur kittet) och glasen stiftas och återkittas. Har några glas gått sönder skall de ersättas med likvärdigt glas. Är beslag och hörnjärn rostiga bör de rengöras från rost med kaustiksoda eller motsvarande och rostskyddsbehandlas innan de återmonteras. Bågarna målas med ren linoljefärg, vit kulör i tre tunna strykningar i sin helhet.

Dass

Tak

Riv taket, lägg ny bördning med spontat virke och nytt papptak.

Fasad

Stomme och syll besiktigas. Rötskadade delar lusas med nytt virke.

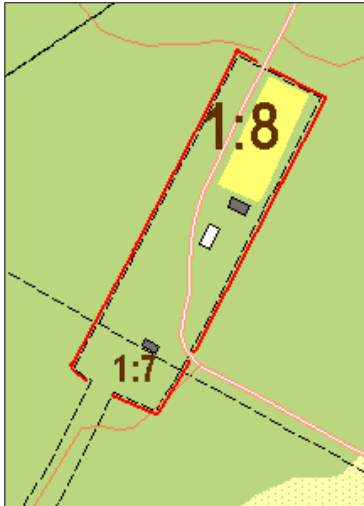
Fasadpanelen lagas med nya bräddor med profilhyvling likt befintlig. Där panelbräddor är dåliga i sin helhet bytes de ut. Där skador endast finnes i nederkant: görs en snedställd skarvning. Nivån på lagningen måste vara rimlig i förhållande till byggnadens skick, dvs små skador lämnas. Droppkant skall vara likt befintlig på övrig panel.

Samtlig panel avfärgas med äkta Falu rödfärg.

Dörr

Översyn. Dörren riktas. Lås och gångjärn smörjes. Hela dörren målas med trätjära med ev. tillsats av kimrök.

Stängsel

Befintligt stängsel ses över, och användbara delar lämnas. Övrigt rives inklusive taggtråden, som ej hör till staketets ursprungliga utformning.

Nytt stängsel monteras i enlighet med den äldre utsträckningen. Vid oklarheter se skissen. Nytt virke till stolpar skall vara tjärrikt alternativt välimpregnerat med linolja. Tryckimpregnerat virke är ej aktuellt. Virke skall utformas med lika dimensioner som förlaga. Ståltråd skall utformas med samma dimension som befintligt.

Antikvariska överkostnader

Generella riktlinjer:

All linolja som skall användas skall vara kallpressad rå linolja av högsta kvalitet. Oljan skall vara ljus, tunn och därmed också relativt snabbtorkande. Tänk på att linoljetrasor är självantändande!

Linoljefärg skall vara av högsta kvalitet, baserad på kokt linolja och färgäkta pigment. Linolja skall ej innehålla några lösningsmedel eller sickativ (torkningsmedel). Tänk på att linoljetrasor är självantändande!

Rödfärg skall vara äkta Falu rödfärg.

Tjära skall vara ljus sojdebränd tjära förslagsvis lokalproducerad. Se till att tjäran inte stänker eller rinner på fasader eller glasrutor!

Virke av samma kvalitet, bearbetning och egenskaper som ursprungligt skall användas vid ilagningar och byten. Vid rivning av rötskadade delar skall rötskadad del tas bort intill friskt virke. Vid misstanke om svamp- eller insektsangrepp skall detta undersökas före fortsatt åtgärd. För samtligt nytt virkesmaterial gäller vinterfällt kärnvirke av hög kvalitet.

Kitt till kittning av fönsterglas skall vara ofärgat linoljekitt.

Följande delar omfattar antikvariska överkostnader:

Bodlänga

- Lagningar i stomme eller syll
- Övrigt virkesarbete; såsom panel, foder, dörrar etc.

Dass

- Lagningar i stomme eller syll
- Övrigt virkesarbete; såsom panel, dörrar etc.
- Nytt papptak